

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. II. Ad Communionem prærequiritur jejunium naturale sub mortali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

explicatio non congruit contextui verborum, ut patet consideranti.

13. Declaratur mens D. Hieronymi

Optimè verò sic explicantur verba D. Hieronymi; ut videlicet nihil aliud velit, quam in primis magis congruum esse, ideoque consultum, nisi aliquid majoris momenti obster, eodem die post copulam conjugalem non communicare; & præterea quandoque venialiter illicitum esse communicare; tum propter mentis distractionem, quæ solet ex illa oriri, tum etiam, quod (ut ait Doctor Seraphicus supra) raro contingit, quod homo coniungatur secundum illum alium debitum exigendo, quin sit ibi aliqua culpa. Alioquin, si solum reddendo debitum, non credo, inquit Divus Bonaventura, quod debeat retrahi, nisi de congruo: vel etiam causa prolis.

14. Honor.

11. Concilii Eliberitani.

Et eodem modo intelligo, quod refertur ex Concilio Eliberitano de Consec. dist. 2. c. 21. Omnis homo ante sacram Communionem à propria uxore abstinere debet tribus, aut quatuor, aut octo diebus. Nisi fortè illo tempore fuerit aliqua lex universalis, vel provincialis, quod non satis constat. Et ut talis fuisset, constat de facto usu esse antiquatam: adeoque parùm curandam, si aliunde ex jure naturali non interveniat aliqua irreverentia.

14. Obiectio solvitur.

15. Licit 12. 15.

Ad illud, quod objicitur, quòd immunditia corporalis impedit per legem veterem Levit. 12. & 15. bene respondet Doctor Seraphicus supra, Quid non valet: quia lex data est in omni & in figuram, & per illas immunditias figurabantur spirituales immunditias.

15. Alligatur mens quare pollutio impedit Communionem ex D. Bonav.

Unde si à me quæritur, quare ergo pollutio impediatur. Respondeo cum Divo Bonaventura: Ratione pollutionis carnis, coniuncte pollutioni mentis: quia ex hac pollutione se immundum & indispositum reputare debet ad hoc Sacramentum. Diligit quidem Deus munditiam corporalem; sed eatenus, ut docet idem Sanctus, Quia excitat devotionem mentis. Econtrario abominatur immunditiam corporalem, quia est via ad irreverentiam mentis, & talis bene impedit. Herculè iste cibus non est cibus ventris, sed mentis: ergo, per se loquendo, retrahi debet aliquis à sola immunditia mentis, non carnis.

De cætero decencia & reverentia hujus Sacramenti videtur exigere, ut si sordes corporis facile possint auferri; v. g. manus sordidæ, quibus tractandum est Sacramentum, facile possint lavari, auferantur. Item si brevi cessabunt, & potest commodè differri Communicatio, aliquando semel, aut iterum differatur; quando tamen longius durat, vel merè occultæ sunt, ut contingit in menstruo, non est cur aliquis alimoniam caelesti privetur, nisi, sicut priùs dixi, hæc omnia essent prohibita lege aliquâ positivâ; tunc enim qui accederet vel post coitum cum uxore, vel post pollutionem, vel in menstruo, posset peccare mortaliter, ut mox edidit in præcepto jejunii, de quo erit

CONCLUSIO II.

Ad Communionem prærequiritur jejunium naturale sub mortali.

N Unquid ex præcepto divino? Nusquam legitur Christus tale præceptum dedisse, maxime cum ipse Apostolis post cenam Communionem dispensaverit. Igitur ex præcepto Ecclesiastico, quod licet scriptum non extaret, consuetudine tamen sufficienter invaluit. Hic est ergo communis sensus Ecclesiæ.

15. Prærequiritur jejunium naturale

Audiamus Divum Augustinum Epist. 118. Liquidò apparet quando primùm acceperunt Discipuli Corpus & Sanguinem Domini, non eos accepisse ieiunos. Nunquid tamen propterea calumniandum est universæ Ecclesiæ, quod à ieiunis semper accipitur? Ex hoc enim placuit Spiritui Sancto, ut in honorem tanti Sacramenti in os Christiani priùs Dominicum Corpus intraret, quàm ceteri cibi. Nam ideo per unversum orbem mos iste servatur.

15. S. Aug.

15. 15.

15. ex communi sensu Ecclesiæ.

Placuit, inquam, Spiritui Sancto, non per se immediatè statuere huiusmodi legem, sed per Apostolos. Ideò, (inquit Augustinus eodem loco) non præcepit Christus quo deinceps ordine sumeretur Eucharistia ut Apostolis, per quos Ecclesiæ dispositurus erat, servaret hunc locum. Quod autem tota per orbem frequentat Ecclesiæ, hoc quia ita faciendum sit, disputare insolentissime insania est; ait idem Sanctissimus Pater in eadem Epistola.

Sed quid dixit Spiritus Sanctus per os Salomonis? Stultorum insinitus est numerus. Eccl. 1. v. 15. Hinc contra eorum insaniam Concilium Generale Constantiense, in Spiritu Sancto legitime congregatum, declarat, decernit, & diffinit, Quod licet Christus post cenam instituerit, & suis Discipulis administraverit sub utraque specie panis & vini hoc venerabile Sacramentum, tamen hoc non obstante, Sacrorum Canonum auctoritas laudabilis, & approbata Ecclesiæ consuetudo servavit & servat; quod huiusmodi Sacramentum non debet confici post cenam, neque à Fidelibus recipi non ieiunis, nisi in casu infirmitatis, aut alterius necessitatis à iure vel Ecclesiæ concessio vel admisso. Ita Conc. sess. 13.

15. Eccl. 1.

15. quem expressit Concilium generale Constantiense.

16. Olim permissum erat celebrare post cibum & potum in Cæna Domini; Carthag. III.

Et verò olim permissum erat celebrare Missam post cibum & potum die anniversario, quo Cæna Domini celebratur, ut constat ex Concilio Carthaginensi Tertio cap. 29. ubi decernitur; Ut Sacramenta Altaris non nisi à ieiunis hominibus celebrentur, excepto uno die anniversario, quo Cæna Domini celebratur.

Hujus consuetudinis meminit Divus Augustinus supra dicens: Sed nonnullos probabilis quædam ratio delectavit, ut uno certo die per annum, quo ipsam Cænam Dominus dedit, tanquam ad insigniorem

15. S. Aug.

figiorem commemorationem post cibos offerri & accipere Corpus & Sanguis Domini. Et illicò atexit: Honestius autem arbitror eà horâ fieri, ut qui etiam ieiunaverit, post refectionem, quæ horâ notâ sit, ad oblationem possit occurrere. Quapropter neminem cogimus dominicâ illâ Cœnâ prandere, sed nulli etiam contradicere audentus. Ergo tempore Divi Augustini adhuc erat licitum.

17. hodie non licet ex Bracarenſi pti mo.

Num etiam hodie licet? Hodie tota per orbem Ecclesia servat jejunium. Hinc Concilium Bracarenſe primum can. 16. Si quis quintâ feriâ Paschali, quæ vocatur Cœna Domini, horâ legitimâ post nonam, ieiunus in Ecclesiâ Missas non tenet; sed secundum sectam Præſolliani, festivitatem ipsius diei, ab horâ tertiâ per Missas defunctorum, soluto ieiunio colit; anathema sit.

& secundo

Similiter Concilium Bracarenſe secundum can. 10. nullâ factâ exceptione Cœnæ Domini generaliter decernit: Vt si quis Presbyter post hoc edictum nostrum, amplius in hac vesantia fuerit deprehensus, hoc est, non ieiunus, sed quocumque iam cibo præsumpto, oblationem coneraverit in altari, continuo ab officio suo privatus, à proprio deponatur Episcopo.

Item Tolitano septimo,

Accedat Concilium Tolitanum septimum can. 2. Nullus, inquit, post cibi potuſq; quamlibet minimum sumptum, Missas facere præsumat. Ubi nota ly quamlibet minimum: ex quo probatur necessitas jejunii naturalis; uti etiam ex illis verbis Concilii Bracarenſis secundi: Quocumque cibo præsumpto. Constat siquidem jejunium Ecclesiasticum non excludere sumptionem potûs, neque comestionem cuiusque cibi.

Objectio.

Si dixeris, esse Concilia Provincialia, quæ non obligant totam Ecclesiam, & exprimere solos Sacerdotes celebrantes. Respondeo, universalem Ecclesiam suâ consuetudine acceptasse, & extendisse ad omnes fideles, ut patet ex Concilio Constantiensi supra allegato.

18. Doctrina Scoti de hoc præcepto.

De hoc præcepto sic discurret Doctor Subtilis 4. dist. 8. q. 3. n. 3. Dico, quod regulariter oporteat ad perceptionem spiritualem & sacramentalem, suscipientem esse ieiunium simpliciter, id est, ieiunio naturæ. Nec istius est aliqua causa principalis, nisi institutio divina, quam vel Christus Discipulis dedit, vel per ipsos promulgavit, vel (nota bene) eis instituendum reliquit. Addit rationem congruentiæ: Et quidem rationabilis est institutio propter reverentiam Sacramenti, quæ minor est regulariter in pranso, quàm ieiunio: & etiam ut primo quaratur cibus spiritualis quàm corporalis.

Satisfacit objectioni tielungat ex factio Christi 8. Aug.

Porrò ad objectionem Hæreticorum desumptam ex facto Christi responderi n. 8. verbis Divi Augustini Epistolâ citatâ (& ponuntur de Consec. dist. 2. cap. 54.) Neque enim quia post cibos dedit Dominus (Eucharistiam) propterea pransi, aut cenati fratres ad illud Sacramentum accipiendum convenire debent, aut sicut faciebant, quos Apostolus arguit & emendat (1. Cor. 11.) inensis suis ista miscere. Subdit causam, quare Christus hoc fecit: Namque Salvator quo vehe-

mentius commendaret mysterii illius altitudinem, et unum hoc voluit insigere cordibus & memoria Discipulorum, à quibus ad passionem digressus erat. Hæc Augustinus.

Per quod (inquit Scotus) patet ad argumentum secundum (desumptum ex Apostolo 1. Cor. 11. v. 34.) quia secundum Augustinum Apostolus reprehendit illos, qui pransi Eucharistiam susceperunt. Et ideo istud verbum, Si quis elurrit, domi manducet, non debet intelligi, domi antequam veniat ad Ecclesiam, sed post recessum ab Ecclesia; ita quod non satisfaciat sibi sua de Eucharistia, sicut ait: Alius ebrius est; sed expectans quod sibi necessarium fuerit in domo sua percipiat. Et ideo laudabilis est consuetudo Ecclesiæ Latine, quæ nulli dispensat Eucharistiam, nisi in modica quantitate, quæ non posset suscipi ad crapulam, & sufficit valde bene ad reverentiam debitam Sacramenti. Hucusque Doctor Subtilis; quamquam vix credere possum Corinthios ebrios fuisse ex vino consecrato.

Et gratis admisso, quod Apostolus voluerit innuere, quod antequam conveniret ad Ecclesiam, debent famem extinguere in domibus suis, ne ibi immoderate de speciebus illis lumerent, quid inde? Nonne etiam fuit consuetudo tempore Apostolorum communicandi fideles sub specie panis & vini? Nemo dubitat. Equidem refrigerante charitate, & crescente multitudine fidelium, propter maiorem reverentiam Sacramenti statuit Ecclesia, ut communicarentur sub sola specie panis: ergo similiter etiam fuisse consuetudo in primitiva Ecclesia (quod non) communicandi post cibum & potum, certe successu temporis refrigerante charitate, & crescente multitudine fidelium, iustissime potuit illa consuetudo immutari propter maiorem reverentiam Sacramenti. Neque alicui Catholico dubium esse potest, quin hodie sit immutata.

Cæterum quod hoc præceptum obliget sub mortali, est etiam communis sensus Ecclesiæ, quem Scotus supra significat dicens: Oportet ad perceptionem spiritualem, & sacramentalem, suscipientem esse ieiunium. Porrò Sacramentum spiritualiter & sacramentaliter recipit secundum Doctorem ibid. n. 2. bonus fidelis sine peccato mortali secundum possibilitatem suam; & quia diligenter conscientiam examnavit, & talis verè nutritur, & Christo cibo spirituali unitur & incorporatur. Ergo requiritur jejunium ad evitandum peccatum mortale; illud enim solum impedit perceptionem spiritualem.

Sed quæ ratio tantæ obligationis? Respondeo, gravitas materiæ prohibite. Rogas quæ sit ista materia? Respondeo, Communio post sumptum cibum & potum. Neque levis ratio prohibitionis, scilicet honor tanti Sacramenti, juxta Augustinum supra, & significatio, quâ significatur Christus tamquàm primus cibus nostræ.

Dices; datur aliqua Communio solum venialiter mala, etiam sit prohibita in honorem tanti

tanti Sacramenti. Pater in Communione cum peccato veniali actuali, vel pluribus habitualibus non retractatis, quam diximus conclusione 9. preced. Sect. esse sacrilegium veniale.

Respondo. hoc non provenire ex levitate materiae in se consideratae; sed magis ex voluntate Legislatoris, qui potest materiam gravem prohibere sub mortali vel veniali. Et quis Legislator in isto casu nisi solus Deus? Qui noluit aliam obligationem injicere (quamvis potuisset) quam luminis naturalis, quod in illo accessu non dicitur nisi irreverentiam levem.

Et certe si solam rationem naturalem spectemus, forte nullum esset peccatum irreverentiae accedere ad Communionem post sumptum cibum & potum. Immo sine forte, ut laetudo apparet ex facto Christi tamen minimè obstat, quin per legem humanam potuerit graviter prohiberi, cum materia ex se sit capax gravis obligationis, ut pervium est quando prohibetur secunda Communitio in eodem die, de qua nemo dubitat, quin sit peccatum mortale.

Profectò ad hoc videtur data hominibus potestas legislativa, ut possint adungere obligationem secundum proportionem materiae; determinando id, quod lex naturalis per se non ita determinavit: nec tantum adungere obligationem; & ex levi facere gravem; ut sic loquar; sed etiam ubi nulla esset ex lege naturali, constituere obligationem gravem. Quid enim aliud clamant praecipua jejuniorum & Festorum?

Accedit: quando non est lex positiva directè prohibens accessum ad Communionem, est tantum irreverentia indirecta; & ex generali principio, quòd sancta sanctè sint tractanda, & ideo plerumque venialis: alit verò quando addita est prohibitio positiva, sive divina, sive humana, jam habetur irreverentia directà; quia lex ista determinat abstinentiam à Communionem in cultum Sacramenti, & in signum reverentiae illi debita. Simile reperitur in peccatis externis, quae committuntur in loco sacro; contrahunt quidem ex circumstantia loci aliquam malitiam sacrilegij, raro tamen mortalem, ubi specialis prohibitio non intervenerit.

Si ergo rursum quaeritur, quae sit causa adequata hujus obligationis sub mortali? Respondeo voluntas Legislatoris, de qua ex sensu communi satis constat, gravitas materiae, id est, communionis, & gravitas finis, id est, honoris debiti huic divinissimo Sacramento. Licet enim in casu particulari exigua vel certe nulla sequeretur debonoratio ex Communionem, aut celebratione post sumptum cibum & potum; atamen si universaliter talis Communitio, vel celebratio liceret, non pauca & parva nata forent sequi inconvenientia, quae quilibet prudens per seipsum haud operosè poterit investigare.

Et eadem inconvenientia existimo occasio-

nem dedisse Ecclesiae prohibendi Communionem post quemcumque minimum cibum, vel potum, ne si digitum porrigeret, tota manus ab aliquibus apprehenderetur. Haec sit ergo

CONCLUSIO III.

Jejunium violat minimus cibus, vel potus ore extenus sumptus, & transmissus aliter, quam per modum salivae, aut respirationis.

In eo distinguitur jejunium naturale ab Ecclesiastico, quòd excludat sumptionem potus, & quamlibet sumptionem cujuscumque cibi, sive per modum medicinae, sive ne potus noceat; sive per modum refectionis. Distingua (inquit Scotus 4. dist. 8. q. 3. n. 3.) de ieiunio natura & Ecclesiae. Ieiunium Ecclesiae non solvitur nisi per aliquam refectionem extraordinariam praeter morem Ecclesiae. Unde per specerum sumptionem, vel medicinalium, vel per potum, saltem post prandium, non solvitur ieiunium Ecclesiae. Sed ieiunium natura est carencia cibi suscepti in stomacho, vel in via ad stomachum, ita quòd nihil intret stomachum in illa die, à principio scilicet huius diei, & quo dicitur aliquis ieiunus. Hac supposita distinctione

Conclusio est communis, quamvis Doctores variant in ejus explicatione, ut patebit ex sequentibus corollariis, quorum

Primum erit; Ea quae integra emittuntur in excrementis, eò quòd nullo modo possint ab humano stomacho alterari & concoqui, non impediunt, nec violant jejunium naturale, qualia sunt officula aliquorum fructuum, fragmenta metallorum, lapilluli, & fortasse lignum, praesertim ex solidioribus & durioribus, & similia. Ratio; quia non sunt cibus vel potus, qui solum prohibetur per jejunium naturale, ut patet ex Decretis conclus. preced. allegatis.

Nec obstat Decretum quoddam sub nomine Sotheris Papae, quod habetur in primo Tomo Conciliorum; in quo dicitur: Nullus post cibum, potumq; sive quodlibet minimum sumptum Missam facere presumat. Hoc, inquam, non obstat, quia illud Decretum ibi adfertur ex sola auctoritate Gratiani, qui illud inseruit in suo decreto septima q. 1. cap. 16. in quo tamen loco non dicitur esse Sotheri, sed Concilii Toletani VII. can. 2. & merito, quia, ut vidimus Conclusionem praecedenti, ad verbum in illo Concilio continetur, praeter illud solum, sive quodlibet, quod in Concilio non habetur; sed dumtaxat cibum, potumq; quamlibet minimum. Potuit autem aliquis facile per errorem transcribere pro ly Quamlibet, ly Sive quodlibet.

Porrò quod Doctor Angelicus ait 3. parte q. 80. art. 8. ad 4. Nec refert utrum aliquid huius-

V u modi

24. Distinctio jejunii naturalis & Ecclesiastici.

Scotus.

25. Ea quae huic manus stomachus non potest concoquere, non violant jejunium naturale.

Obiectio.

Solutio.

Toletan. VII.

26. Exponitur D. Thomas.

Responso. Et natura ad Communionem post sumptum cibum & potum.

23. Quae sit causa adequata hujus obligationis sub mortali?

23. Quae sit causa adequata hujus obligationis sub mortali?

23. Quae sit causa adequata hujus obligationis sub mortali?